

I. Informacja z realizacji rządowego programu ograniczania przestępczości i społecznych zachowań „Razem bezpieczniej” przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji w 2007 roku

Zgodnie z podpisaną w dniu 18 grudnia 2006 roku przez Prezesa Rady Ministrów uchwałą w sprawie rządowego programu ograniczania przestępczości i społecznych zachowań „Razem bezpieczniej”, zadania określone w programie koordynowane są przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Zadaniem Programu jest wspieranie realizacji ustawowych działań organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Głównym założeniem Programu jest ograniczenie skali zjawisk i zachowań, które budzą powszechny sprzeciw i poczucie zagrożenia. Jego priorytetowymi celami są: wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców, zapobieganie przestępczości i społecznym zachowaniom, poprawa wizerunku Policji i wzrost zaufania społecznego do tej służby oraz aktywizacja lokalnych partnerstw różnych podmiotów działających na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego.

W celu właściwej realizacji zadań wynikających z programu **Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji powołał Zespół wspierający koordynację programu**. W jego skład weszli przedstawiciele Ministerstwa Sprawiedliwości, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Sportu (i Turystyki), Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Gospodarki, Ministerstwa Środowiska, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwa Transportu (Infrastruktury), Ministerstwa Budownictwa (Infrastruktury) oraz formacji nadzorowanych przez MSWiA.

Na poziomie województwa zadania wynikające z programu koordynuje wojewoda przy pomocy zespołu, w skład którego wchodzi przede wszystkim przedstawiciele administracji samorządowej, Policji, Państwowej Straży Pożarnej i Straży Granicznej.

Powiaty i gminy mogą włączać się w realizację programu na zasadzie dobrowolności. Na poziomie powiatu wiodącą rolę w realizacji programu powinien mieć starosta jako przewodniczący komisji bezpieczeństwa i porządku, zaś w gminach zadania wynikające z programu powinien inicjować i realizować wójt (burmistrz, prezydent miasta), którego może wspierać komisja rady gminy (miasta) oraz osoby i instytucje działające na rzecz bezpieczeństwa.

Zgodnie z przywoływaną wcześniej uchwałą wykonanie zadań zrealizowanych w ramach programu koordynuje Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji.

W okresie sprawozdawczym Ministerstwo SWiA podjęło następujące działania:

- zorganizowano ogólnopolską konferencję inaugurującą Program w dniu 8 marca 2007 r. Konferencja odbyła się w Centrum Konferencyjnym Wojska Polskiego w Warszawie. Uczestniczyli w niej przedstawiciele administracji rządowej, służb nadzorowanych przez MSWiA, administracji samorządowej, organizacji pozarządowych, kościoła a także świata nauki – ogółem ponad 400 osób. Podczas konferencji przedstawiono założenia programu, zasady uzyskania dofinansowania na projekty realizujące jego cele, jednocześnie zachęcając do udziału w nim;
- przeprowadzono konkurs na logo programu „Razem bezpieczniej”. Zwycięzca otrzymał nagrodę oraz dyplom od Ministra SWiA;
- opracowano oraz uruchomiono stronę internetową Programu „Razem Bezpieczniej” (w tym Bank Dobrych Praktyk);

- opracowano we współpracy z Policją, Strażą Graniczną i Państwową Strażą Pożarną poradniki tematyczne: „Jak bezpiecznie przekraczać granicę Polski”, „Jak postępować w razie pożaru”, „Jak złożyć zawiadomienie o przestępstwie”, „Jak uniknąć zagrożeń”, „Tworzenie i funkcjonowanie grup osiedlowych oraz miejskich map bezpieczeństwa”, „Jeśli musisz zeznawać – rola świadka w postępowaniu karnym”. Poradniki stanowią aktualny zbiór informacji i wiedzy z zakresu wiktymologii oraz przyczyn powstawania najczęstszych zagrożeń. Kolportowane są przy okazji organizacji wszystkich spotkań związanych z realizacją programu. Treść poradników jest zamieszczana systematycznie na stronie internetowej programu „Razem bezpieczniej”;
- przygotowano i przeprowadzono *robocze spotkanie przedstawicieli administracji rządowej i ekspertów poświęcone poprawie bezpieczeństwa ruchu drogowego w Polsce* w ramach projektu „Road Safety PIN”, przy udziale Instytutu Transportu Samochodowego, European Transport Safety Council oraz Toyota Motor Poland.
W toku dyskusji uznano, iż niezbędne są następujące działania:
 - ✓ Kontrola przestrzegania prawa, zwłaszcza poprzez rozwój systemu automatycznego nadzoru nad ruchem drogowym oraz prawidłową organizację systemu automatycznej kontroli prędkości.
 - ✓ Modyfikacja systemu sankcjonowania naruszeń związanych z nadmierną prędkością oraz stosowaniem pasów bezpieczeństwa i trzeźwości uczestników ruchu drogowego.
 - ✓ Modernizacja procesu kształcenia i egzaminowania kierowców, kształcenie dzieci i młodzieży – modyfikacja zachowań użytkowników dróg poprzez edukację społeczeństwa.
 - ✓ Sprawne ratownictwo techniczne i medyczne oraz skuteczny proces leczenia i rehabilitacji ofiar wypadków w ruchu drogowym;
- zorganizowano spotkanie z przedstawicielami Firmy DNA-Program Polska w sprawie technologii wykorzystywanej do zabezpieczenia pojazdów i mienia w kontekście realizacji zadań programu „Razem bezpieczniej”. Informację na temat stosowania zabezpieczeń, technologii, która przede wszystkim powoduje nadanie niepowtarzalnego „kodu genetycznego” pojazdowi (przedmiotowi) bez możliwości jego usunięcia czy podrobienia, umieszczono na stronie internetowej w Banku Dobrych Praktyk;
- koordynowano realizację działań pn. „Bezpieczne Ferie 2007” i przygotowano sprawozdanie dla Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Przedmiotowa realizacja oparta była na *zaleceniach* Ministra SWiA w sprawie organizacji działań administracji rządowej na rzecz poprawy bezpieczeństwa podczas wypoczynku w okresie letnim;
- zainicjowano i przeprowadzono akcję „Bezpieczne wakacje 2007”, której wyniki i wnioski przedstawiono w *Informacji* z realizacji działań w okresie letnim 2007 roku;
- zorganizowano posiedzenia Zespołu koordynującego realizację programu – w 2007 r. odbyło się 5 spotkań, podczas których omówiono zadania Zespołu, opracowano procedury podziału środków z rezerwy celowej budżetu państwa przeznaczonej na realizację zadań w ramach programu na łączną sumę 3 mln złotych, dokonano podziału rezerwy celowej w 2007 roku oraz przyjęto założenia podziału rezerwy w 2008 r., w tym opracowano wzór wniosku o dofinansowanie projektów oraz kryteria oceny projektów składanych przez wojewodów w celu podziału rezerwy celowej w 2008 roku. W grudniu 2007 roku dokonano oceny zarekomendowanych do dofinansowania z rezerwy celowej projektów na rok 2008 rok (*obecnie w wyniku prac Zespołu wspomagającego koordynację Programu nastąpił podział środków zabezpieczonych na realizację programu w 2008 roku pomiędzy województwa, zgodnie z listą wybranych projektów, zaakceptowaną przez Ministra SWiA*);

- zorganizowano szkolenia dla koordynatorów programu na szczeblu wojewódzkim w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie.
Celem szkolenia była wymiana doświadczeń między województwami, przybliżenie zakresu zadań określonych w programie, jak również omówienie innych programów realizowanych lub koordynowanych przez MSWiA i KGP. W trakcie szkolenia szczegółowo omówiono zasady podziału w 2007 r. rezerwy celowej w wysokości 3 mln złotych, przeprowadzono warsztaty z zakresu pisania projektów zadań zgłaszanych corocznie przez wojewodów do dofinansowania w ramach programu „Razem bezpiecznie”. Ponadto szkolenie dotyczyło praktycznych aspektów wdrażania programu na szczeblu lokalnym, uwzględniając problematykę z zakresu zadań administracji terenowej w budowaniu strategii przeciwdziałania przestępczości, rozpoznawania potrzeb i oczekiwań społecznych w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz przeprowadzanie strategicznych analiz stanu zagrożenia na danym terenie. Zaprezentowano również przykłady policyjnych programów prewencyjnych oraz dobrych praktyk we wdrażaniu programu „Razem bezpiecznie”, jak również przykłady programów zrealizowanych przy wsparciu funduszy z Unii Europejskiej;
- współorganizowano „Ogólnopolską akcję profilaktyczną – Drugi Przystanek „Profilaktyka a Teatr”, w Nidzicy w dniach 30.07-03.08.2007 r.;
- zorganizowano spotkanie dotyczące usług transportowych świadczonych przez tzw. „przewoźników okazjonalnych” w kontekście regulacji zawartych w ustawie z dnia 6 września 2001 roku o *transporcie drogowym* oraz ustawie z dnia 28 września 1991 roku o *kontroli skarbowej*. Podczas spotkania wskazano na konieczność następujących działań:
 - wypracowanie mechanizmu współpracy Policji z resortem finansów w zakresie postępowań karno – skarbowych, w tym powiadamianie urzędów skarbowych o ujawnieniu naruszeń przepisów dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej,
 - przeprowadzanie kontroli przez Departament Kontroli Skarbowej Ministerstwa Finansów korporacji taksówkowych świadczących m.in. usługi w ramach „przewozów okazjonalnych”, przy wykorzystaniu informacji Związku Zawodowego Taksówkarzy,
 - zobowiązanie do kontroli doraźnych i ścisłej współpracy funkcjonariuszy Komendy Stołecznej Policji z Mazowieckim Wojewódzkim Inspektorem Transportu Drogowego;
- podjęto działania legislacyjne odnośnie zmiany ustawy o transporcie w zakresie zmiany w przepisach określonego przewozu okazjonalnego. W tej sprawie Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji wystąpił do Ministra Transportu (Infrastruktury) z prośbą w sprawie rozważenia zmiany przepisów prawnych regulujących przedmiotowy obszar oraz mających wpływ na zwiększenie skuteczności działań kontrolnych prowadzących do ograniczenia nielegalnych działań w omawianym zakresie. Obecnie trwają prace legislacyjne w kontekście projektu zmiany ustawy o *transporcie drogowym*, które koordynuje właściwy w tym zakresie Minister Infrastruktury;
- przedstawiciel DBP MSWiA uczestniczył w polskich obchodach Światowego Dnia Habitatu (3 października 2007) organizowanych przez UN-Habitat United Nations Human Settlements Programme (prezentacja programu Razem Bezpiecznie);
- DBP MSWiA opracował we współpracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej założenia konkursu „Bezpieczna szkoła”;
- Departament Bezpieczeństwa Publicznego w dniach 19 – 20 grudnia 2007 r. zorganizował dwudniowe ogólnopolskie seminarium pt. „Zadania jednostek samorządu terytorialnego w kontekście bezpieczeństwa lokalnego”. Wśród zaproszonych gości byli przedstawiciele naczelnej administracji rządowej, samorządowej, urzędów wojewódzkich, państwowych

jednostek organizacyjnych, Komendy Głównej Policji oraz jednostek terenowych Policji, Straży Granicznej i Państwowej Straży Pożarnej, Straży Miejskich/Gminnych, placówek oświatowych oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych. Celem seminarium było przedstawienie roli jednostek samorządu terytorialnego w budowaniu koalicji na rzecz bezpieczeństwa. Podczas spotkania omówione zostały zagadnienia związane z bezpieczeństwem wspólnot lokalnych w tym: uprawnienia wojewody oraz zadania jednostek samorządu terytorialnego w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego, a także zagadnienia związane z zapobieganiem zjawiskom patologii społecznych na przykładach działań lokalnych realizowanych w ramach programu „Razem bezpieczniej” oraz projektów dofinansowanych ze środków zabezpieczonych na realizację programu.

Działania promocyjno-informacyjne

W budżecie MSWiA na 2007 rok na działania promocyjno – informacyjne została **zabezpieczona kwota w wysokości 320 tysięcy złotych**.

W ramach tych środków zrealizowano następujące działania:

- Rozkolportowano wśród urzędów wojewódzkich oraz służb odpowiedzialnych za realizację i propagowanie programu, opracowane we współpracy z Policją, Strażą Graniczną, Państwową Strażą Pożarną wyżej wymienione poradniki.
- Zaprezentowano założenia programu w lokalnej rozgłośni „Radio – Warszawa”.
- Przedstawiciele MSWiA uczestniczyli w spotkaniu z mieszkańcami Ursynowa, podczas którego omówiono założenia programu.
- Zespoły prasowe Policji przeprowadziły kampanię informacyjną w mediach oraz za pośrednictwem internetu.
- zorganizowano ww. dwudniowe ogólnopolskie seminarium pt. „Zadania jednostek samorządu terytorialnego w kontekście bezpieczeństwa lokalnego”.

Ponadto założenia i cele Programu były prezentowane podczas:

- konferencji zorganizowanej przez MSWiA we współpracy z Rzecznikiem Praw Dziecka pn. „Bezpieczeństwo dzieci w Polsce”;
- konferencji zorganizowanej dla NGO w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej pn. „Możliwości pozyskiwania funduszy z programów UE oraz rządowego programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań *Razem bezpieczniej*”;
- konferencji w Szkole Policji w Słupsku pn. "Kształtowanie bezpieczeństwa i porządku publicznego w społeczności lokalnej”;
- konferencji prasowej w dniu 9 lipca 2007 r. w siedzibie gdańskiej Straży Miejskiej, otwierającej letni etap działań X edycji *Programu STOP18* wpisany do grupy inicjatyw wspierających działania administracji rządowej na rzecz poprawy bezpieczeństwa podczas wypoczynku w okresie letnim w 2007 roku pn. „Bezpieczne Wakacje 2007”.
Podczas konferencji został zaprezentowany *Program STOP18*. Podkreślono narastający latem problem łatwego dostępu nieletnich do wyrobów tytoniowych w miejscowościach wakacyjnego wypoczynku oraz przedstawiono działania zapobiegawcze *Programu STOP18* wpisujące się w działania resortu spraw wewnętrznych i administracji pn. „Bezpieczne Wakacje 2007”;
- konferencji poświęconej realizacji programu w województwie pomorskim w Gdańsku we wrześniu ubiegłego roku, zorganizowanej z inicjatywy wojewody pomorskiego;
- obrony sprawozdań Rządu RP na forum ONZ z wykonania postanowień Międzynarodowej Konwencji w sprawie Przeciwdziałania Wszelkim Formom Dyskryminacji Wobec Kobiet;
- w sprawozdaniu dla Rady Europy w związku monitorowaniem działań Polski w zakresie propagowania kampanii RE „Rok 2007 – rokiem walki z przemocą wobec kobiet”;

- w informacji opracowanej dla Komisarza Praw Człowieka podczas jego wizyty monitorującej przestrzeganie praw człowieka w Polsce.

Bank Dobrych Praktyk

Zgodnie z założeniami, jednym z podstawowych warunków skuteczności programu „Razem bezpiecznie” jest wymiana dobrych praktyk w dziedzinach, których dotyczy program. **W tym celu w MSWiA powstał internetowy Bank Dobrych Praktyk, którego celem jest połączenie doświadczeń administracji rządowej, samorządowej oraz organizacji społecznych.**

Mając powyższe na uwadze Minister SWiA zwrócił się do wojewodów o dokonanie przeglądu wszystkich zakończonych lub aktualnie realizowanych projektów, przedsięwzięć (programy profilaktyczne i prewencyjne, akcje, kampanie, etc.) lub innych pomysłów z zakresu zapobiegania przestępczości.

Głównym założeniem Banku Dobrych Praktyk jest stworzenie ogólnopolskiej bazy „gotowych” i sprawdzonych inicjatyw w zakresie poprawy bezpieczeństwa, które mają pomóc w rozwiązywaniu konkretnych problemów danej społeczności lokalnej. Bank został utworzony na szczeblu centralnym i zawiera przykłady inicjatyw, realizowanych przede wszystkim na szczeblu regionalnym. Obecnie dostępny jest na stronie MSWiA – podstronie Programu „Razem bezpiecznie”, stanowiąc płaszczyznę porównawczą osiągnięć poszczególnych województw w obszarze bezpieczeństwa.

Formy działania:

- Bank Dobrych Praktyk jest promowany za pośrednictwem Internetu, a także w perspektywie za pomocą środków masowego przekazu, przy okazji organizacji szkoleń, konferencji etc.;
- warunkiem zamieszczenia inicjatywy w Banku Dobrych Praktyk jest uprzednia weryfikacja jej skuteczności pod kątem założonych celów i osiągniętych efektów;
- ponadto przewiduje się organizację lokalnych lekcji „dobrych praktyk”, prowadzonych przez ekspertów z zakresu prewencji i zapobiegania przestępczości.

Zaprezentowane przykłady możliwych do zastosowania form działań są punktem wyjścia do kreowania nowych, niestosowanych dotychczas rozwiązań, zweryfikowanych przez zespoły utworzone w urzędach wojewódzkich. Ponadto zaprezentowane zostały przykłady innych pomysłów pozytywnie ocenionych przez uczestników i ich realizatorów. Uruchomienie Banku Dobrych Praktyk wraz z podjęciem prac w zespołach wojewódzkich, poszerzonych o osoby posiadające wiedzę specjalistyczną, gwarantuje skuteczność i zapewnia dopływ nowatorskich pomysłów do realizacji w miejscach wymagających największego zaangażowania służb i społeczeństwa. **Bank Dobrych Praktyk ma łączyć** doświadczenia administracji rządowej, samorządowej oraz organizacji społecznych. Jest to bowiem podstawowy warunek skuteczności programu „Razem bezpiecznie”, którego istotą jest wymiana dobrych praktyk w dziedzinach, których dotyczy program.

Finansowanie programu

W budżecie państwa na rok 2007 w ramach rezerwy celowej na realizację programu „Razem bezpiecznie” zabezpieczono kwotę 3 milionów złotych na aktywizację społeczności lokalnych. Kwota ta jest przekazywana do budżetów wojewodów na zadania realizowane przez organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego.

Zgodnie z założeniami programu „Razem bezpiecznie” środki finansowe mogą zostać przyznane: jednostkom samorządu terytorialnego na zasadzie porozumień administracyjnych lub organizacjom pozarządowym na zasadzie otwartych konkursów ofert.

W 2007 r. do MSWiA wpłynęły 94 projekty na łączną sumę 5 439 085 zł.

Nadesłane projekty zgodnie z decyzją Zespołu wspierającego realizację programu zostały podzielone na obszary działania oraz przekazane do oceny czterem grupom roboczym składających się z przedstawicieli resortów zaangażowanych w realizację, MSWiA i KGP.

Podczas posiedzeń grup oceniono projekty w poszczególnych obszarach działania zgodnych z programem „Razem bezpieczniej”.

Wszystkie projekty oceniane były zgodnie z następującymi kryteriami:

- uzasadnienie potrzeby realizacji projektu,
- znaczenia zadania dla realizowanych kierunków i celów programu „Razem bezpieczniej”,
- spodziewane rezultaty realizacji projektu,
- wysokość środków na realizację projektu,
- termin i miejsce realizacji projektu.

Zespół koordynujący program „Razem bezpieczniej” zarekomendował Ministrowi SWiA przyznanie dotacji na realizację zadań dla organizacji pozarządowych i jednostek samorządu terytorialnego na łączną kwotę 2 983 946 zł.

Dofinansowanie w podziale na obszary działania programu przedstawiało się następująco:

- Bezpieczeństwo w miejscach publicznych i w miejscu zamieszkania – 203 380 zł
- Przemoc w rodzinie – 452 800 zł
- Bezpieczeństwo w szkole- 1 525 495 zł
- Bezpieczeństwo w ruchu drogowym – 685 471 zł
- Bezpieczeństwo w działalności gospodarczej – nie zgłoszono projektów
- Ochrona dziedzictwa narodowego – 103 300 zł
- Bezpieczeństwo w środkach komunikacji publicznej – 13 500 zł

Po dokonaniu podziału środków budżetowych, przewidzianych na realizację w 2007 roku programu „Razem bezpieczniej” w budżecie programu pozostała kwota: 16 054 zł.

Zespół koordynujący rekomendował Ministrowi SWiA dokonanie podziału pozostałej kwoty w wysokości: 16 054 zł. na 14 województw, które zakwalifikowały się do uzyskania dotacji w ramach programu „Razem bezpieczniej”.

Po posiedzeniu grup roboczych zespół koordynacyjny zarekomendował Ministrowi SWiA łącznie 47 projekty z 14 województw.

Podział ten w odniesieniu do województw przedstawia się następująco:

- KUJAWSKO-POMORSKIE - 182 200 zł
- LUBELSKIE - 294 300 zł
- LUBUSKIE - 330 000 zł
- ŁÓDZKIE - 71 300 zł
- MAŁOPOLSKIE - 290 000 zł
- MAZOWIECKIE - 339 000 zł
- OPOLSKIE - 61 300 zł
- PODKARPACKIE - 142 100 zł
- PODLASKIE - 175 100 zł
- POMORSKIE - 288 400 zł
- ŚLĄSKIE - 184 100 zł
- WARMIŃSKO-MAZURSKIE - 261 100 zł
- WIELKOPOLSKIE - 240 000 zł
- ZACHODNIOPOMORSKIE - 141 100 zł

Wojewodowie po przeprowadzeniu konkursów dla organizacji pozarządowych oraz po podpisaniu porozumień administracyjnych z jednostkami samorządu terytorialnego wystąpili do Ministra Finansów z wnioskami o zwiększenie budżetów województw ze środków rezerwy celowej.

Z informacji przekazanych od wojewodów wynika, iż wysokość środków uruchomionych z rezerwy celowej na realizację w 2007 roku projektów w ramach programu „Razem bezpieczniej” wynosi **2 997 463 zł** (zgodnie z wnioskami wojewodów), natomiast na realizację projektów w ramach Programu na podstawie umów oraz porozumień administracyjnych w 2007 r. wykorzystano środki w wysokości **2 867 896 zł** (dane zgodne ze *Sprawozdaniem RB-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa za 2007 rok*).

Badanie opinii publicznej w zakresie poczucia zagrożenia przestępczością, oceny pracy Policji oraz poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania

W ubiegłym roku Komenda Główna Policji, będąca partnerem programu „Razem bezpieczniej” w 2007 r. zleciła przeprowadzenie badań opinii publicznej, między innymi w zakresie poczucia zagrożenia przestępczością, oceny pracy Policji oraz poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania respondentów. Partnerem w tych badaniach był Instytut Wymiaru Sprawiedliwości pod przewodnictwem prof. Andrzeja Siemaszko. Badania te będą kontynuowane przez następne 2 lata i zostaną wykorzystane do opracowania wskaźników realizacji programu. Badania mają służyć ocenie i porównaniu komend wojewódzkich, ale mają też wymiar praktyczny. Pozwalają przeanalizować zmienne społeczno-demograficzne w poszczególnych województwach i na tej podstawie ustalić, do kogo trzeba skierować działania i jakie powinny one być. Inaczej trzeba działać, by zapewnić poczucie bezpieczeństwa ludziom młodszym, inaczej - starszym. Inne problemy są na wsi, inne w miastach, szczególnie w tych największych.

Z badań wynika, że w maju ubiegłego roku skuteczność Policji w walce z przestępczością dobrze oceniło 48 proc. badanych. Obecnie - 57 proc. Spada odsetek złych ocen - z 35 do 25 proc. Najskuteczniejsza - według ankietowanych - jest Policja w woj. świętokrzyskim i mazowieckim bez KSP (64 proc. ocen dobrych). Pracę policjantów, którzy pełnią służbę w okolicy miejsca zamieszkania ankietowanych, dobrze ocenia 63 proc. respondentów, 17 proc. uważa, że policjanci pracują źle. **Najwięcej dobrych ocen zebrali policjanci z województw świętokrzyskiego i mazowieckiego (bez KSP) - po 69 proc. oraz podlaskiego - 67 proc., najmniej - policjanci stołeczni i łódzcy - po 59 proc. oraz zachodniopomorscy - 58 proc.** Spada poczucie zagrożenia przestępczością.

Natomiast w województwie śląskim, z inicjatywy b. Komendanta Wojewódzkiego Policji w Katowicach nadinsp. Arkadiusza Pawełczyka oraz Wojewody Śląskiego zrealizowano badania celem poznania opinii władarzy śląskich powiatów, miast i gmin w zakresie stanu bezpieczeństwa, realizacji zadań programu „Razem bezpieczniej” oraz ich oczekiwań wobec współpracy z Policją.

Zrealizowana koncepcja badawcza, jak też zebrane w tym zakresie wyniki danych empirycznych pozwoliły na poznanie ocen śląskich starostów, prezydentów, burmistrzów i wójtów na temat uwarunkowań w realizacji rządowego programu „Razem bezpieczniej”. Wprawdzie przeprowadzone badania dotyczą jednego województwa, ale ze względu na jego ścisłe powiązanie z programem uzyskane wyniki badań mają duże znaczenie poznawcze i wskazują na praktyczne aspekty programu.

Poprzez analizę materiału empirycznego sformułowano następujące wnioski:

- Respondenci w dużej części (92%) znają program „Razem bezpieczniej” jednak wiedza w tym zakresie może okazać się niewystarczająca dla sprawnego i dynamicznego jego wdrażania (55% badanych ma wiedzę na jego temat jedynie ze słyszenia).
- **Zdaniem badanych w pierwszej kolejności należy podjąć działania w obszarze bezpieczeństwa w miejscach publicznych i miejscu zamieszkania, następnie należy zatroszczyć się o bezpieczeństwo w szkole. Do równie istotnych obszarów zaliczono: bezpieczeństwo w ruchu drogowym i przemocy w rodzinie. Osoby badane za mniej istotne uznały bezpieczeństwo w środkach komunikacji publicznej, bezpieczeństwo w działalności gospodarczej oraz ochronę dziedzictwa narodowego.**

- Biorąc pod uwagę najczęściej wskazywane przez respondentów kategorie zagrożeń związane z bezpieczeństwem w miejscach publicznych, można określić, że na terenie powiatu – miasta – gminy są to: *chuligaństwo i wandalizm, kradzieże z włamaniem oraz napady i rozboje*, jak też zagrożenia na drogach powodowane przez *piratów drogowych*. Natomiast jako najbardziej istotne zagrożenia w skali województwa zostały zauważone: *napady i rozboje* oraz *chuligaństwo i wandalizm*. Kategoria zagrożenia – *agresywna młodzież* – zarówno w skali mikro, jak i makro wydaje się respondentom ważnym obszarem związanym z bezpieczeństwem w miejscach publicznych. Natomiast za mało istotne osoby badane uznały zagrożenie związane z działalnością kieszonkowców.
- **Większość osób badanych (59%) uważa, że samorząd powinien mieć wpływ na dyslokację i działania Policji, wskazując, że samorządowcy mają informację, gdzie jest niebezpiecznie, zwiększyłoby to skuteczność i szybkość reakcji Policji oraz samorządowcy czują się odpowiedzialni za bezpieczeństwo.** W zakresie zapewnienia bezpieczeństwa badani oczekują od Policji: *zwiększenia liczby patroli w miejscach publicznych, podjęcia szybkich i adekwatnych reakcji na zgłoszenie o zdarzeniu oraz profesjonalne skuteczne zachowanie policjantów w każdej sytuacji*. Dotychczasowe, odpowiednie relacje z Policją deklaruje 21% badanych starostów, prezydentów, burmistrzów i wójtów. Pozostali wskazali, iż zmiany w tym zakresie powinny dotyczyć w pierwszej kolejności *podejmowania wspólnych przedsięwzięć i inicjatyw* (38% ogółu badanych). W dalszej perspektywie obejmować one winny *wspólną analizę istniejących problemów* (29%) oraz *częstsze partnerskie kontakty* (11%). Badani są skłonni wspierać finansowo Policję w celu zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom. Samorządowe środki finansowe przeznaczyliby poza *monitoringiem miejsc publicznych, na dodatkowe patrole policjantów*, a w dalszej kolejności na *powołanie kontraktowych dzielnicowych*. Najmniej popularnym wśród badanych osób wsparciem finansowym jest *zakup radiowozów dla Policji*, gdyż spotyka się z poparciem jednostkowej, niewielkiej liczby respondentów.
- Pomimo, iż realizacja zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego ciąży na wielu instytucjach, **badani samorządowcy jako główny podmiot wskazali Policję, która według nich powinna zrobić więcej dla poprawy bezpieczeństwa mieszkańców. Dlatego istnieje konieczność podniesienia świadomości instytucjonalnej, na rzecz działania wspólnego i partnerskiego. Należałoby również wskazać, że poczucie identyfikacji z pozostałymi podmiotami, zespołem, jest niezbędnym warunkiem realizacji kolejnego założenia, którym jest przekonanie obywateli do nawiązania trwałego, stałego, naturalnego partnerstwa z Policją oraz innymi instytucjami ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.**

Podsumowanie

Program „Razem bezpieczniej” jest realizacją wspólnych inicjatyw z podmiotami pozarządowymi (organizacjami społecznymi i kościołami) i wszelkimi innymi instytucjami w następujących obszarach:

- Bezpieczeństwo w miejscach publicznych i w miejscu zamieszkania.
- Przemoc w rodzinie.
- Bezpieczeństwo w szkole.
- Bezpieczeństwo w środkach komunikacji publicznej.
- Bezpieczeństwo w ruchu drogowym.
- Bezpieczeństwo w działalności gospodarczej.
- Ochrona dziedzictwa narodowego.

W okresie sprawozdawczym w poszczególnych obszarach określonych w programie, ministerstwa, Policja, Straż Graniczna, Państwowa Straż Pożarna oraz wojewodowie podejmowali szereg działań.

Należy podkreślić, że niektóre realizowane zadania wynikały wprost z programu, niektóre realizowały cele programu, ale wprost z niego nie wynikały. Natomiast niektóre działania wynikały z innych programów, pozostających w ścisłej korelacji z programem „Razem bezpieczniej”, np. „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie”, „Zero tolerancji dla przemocy w szkole” (przykłady podjętych działań przez organy administracji rządowej oraz nadzorowane przez MSWiA służby, w poszczególnych obszarach określonych w programie oraz informacja dot. Standardu Sprawozdawczości - w części III).

Należy zwrócić uwagę, że wzorem informacji za I półrocze z realizacji Programu, treść większości sprawozdań wojewodów opierała się głównie na informacjach uzyskanych od podległych mu służb, a w niektórych przypadkach treść sprawozdań po szczegółowej analizie sugeruje, że działania tychże służb są jedynymi podjętymi działaniami w zakresie realizacji założeń programu „Razem bezpieczniej” na terenie danego województwa. Również analizy i identyfikacja problemów, które wojewodowie powinni dokonać w ramach programu to przede wszystkim statystyki policyjne dotyczące skali przestępczości w poszczególnych obszarach, na danym terenie.

Słabe punkty programu, zagrożenia

- Środki finansowe zabezpieczone w rezerwie celowej na realizację programu (3 miliony zł – średnio na województwo 187.500 zł na realizację projektów przez jednostki samorządu terytorialnego i organizacje pozarządowe) są niewystarczające w stosunku do zgłaszanych potrzeb. Powoduje to ich rozproszenie i brak gwarancji przekazania środków na kontynuację projektów rozpoczętych.
- Brak środków na promocję i szkolenia w ramach programu na poziomie lokalnym (wojewódzkim).
- Słabe zainteresowanie programem przez jednostki samorządu terytorialnego, szczególnie na poziomie powiatu w ramach komisji bezpieczeństwa i porządku publicznego.
- Brak koordynacji realizacji wspólnych projektów lokalnych.
- Przypadkowość osób zajmujących się realizacją programu na szczeblu wojewódzkim, częste zmiany tych osób, brak znajomości przepisów w obszarze bezpieczeństwa i porządku publicznego, a także przepisów z zakresu finansów publicznych.

Wnioski

- Konieczne jest w miarę możliwości zwiększenie osobistego zaangażowania wojewodów w realizację programu oraz zwiększenie aktywności działań (w tym promocyjnych) na szczeblu wojewódzkim.
- Zintensyfikowanie działań na rzecz propagowania idei i założeń programu „Razem bezpieczniej” wśród społeczeństwa szczególności w zakresie podniesienia poziomu zainteresowania programem jednostek samorządu terytorialnego.
- Zwiększenie liczby działań szkoleniowych, w tym także edukacji w zakresie sposobu wykorzystania środków uzyskanych na realizację zadań w ramach programu.
- Zwiększenie budżetów wojewodów na działania związane z promocją programu oraz na szkolenia i edukację wpisujące się w zadania programu.
- Zmniejszenie częstotliwości sprawozdań – odstąpienie od sprawozdań kwartalnych, półrocznych i przyjęcie zasady sporządzanie sprawozdanie rocznego dla wszystkich podmiotów realizujących program (uzasadnione to jest możliwością oceny realizacji zadań oraz dofinansowanych projektów w ramach programu).

Planowane działania na 2008 rok

- Podział rezerwy celowej na rok 2008 na dofinansowanie zakwalifikowanych projektów rekomendowanych przez wojewodów, pozytywnie zaakceptowanych przez Zespół Koordynacyjny i Ministra SWiA,
- Szkolenie dla przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego zaangażowanych w realizację programu oraz innych zaproszonych gości działających na rzecz bezpieczeństwa publicznego.

Celem szkolenia będzie przygotowanie członków powiatowych komisji bezpieczeństwa i porządku do realizacji zadań związanych z inicjowaniem i organizowaniem działań zapobiegających popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym, rozpoznawaniem i przeciwdziałaniem zagrożeniom oraz przyczynom ich powstawania, a także tworzeniem powiatowych programów zapobiegania przestępczości. Z powyższych względów do udziału w szkoleniu zapraszani będą starostowie, członkowie komisji bezpieczeństwa i porządku, w skład której wchodzi między innymi przedstawiciele samorządu terytorialnego oraz policjanci. Szkolenie będzie obejmowało także tematy związane z programem „Razem bezpieczniej” i „Daphne III”.

- Strona internetowa programu, a w szczególności Bank Dobrych Praktyk, zostanie zmodyfikowana. Przy wykorzystaniu nowoczesnych programów graficznych, wspólnie z Wydziałem Komunikacji i Promocji MSWiA strona główna zostanie wyposażona w interaktywną mapę dobrych praktyk, będąc miejscem porównawczym województw w kwestii zaangażowania w realizację Programu. Podział realizacji zadań z wydzieleniem obszarów w ramach „Razem bezpieczniej” będzie graficznie odzwierciedlał działania wojewodów, służb i formacji nadzorowanych przez Ministra SWiA. Jednocześnie podział zostanie dokonany także w oparciu o dofinansowanie w 2007/2008 projektów w ramach rezerwy celowej, jak też realizowane dotychczas przedsięwzięcia na terenie województw z uwzględnieniem działań terenowej administracji rządowej, samorządowej oraz służb.
- Udział w konferencji pn. „Edukacja dla bezpieczeństwa” - w porozumieniu ze Szkołą Policji w Słupsku.
- Zainicjowanie i koordynacja działań w ramach akcji „Bezpieczne Wakacje”.
- Kontrola realizacji zadań programu „Razem bezpieczniej” w wybranych urzędach wojewódzkich w porozumieniu z Departamentem Kontroli, Skarg i Wniosków MSWiA .
- Konferencja pod koniec roku podsumowująca II rok funkcjonowania Programu (grudzień 2008),

na bieżąco:

- działania promocyjne dot. programu przez MSWiA, służby nadzorowane przez resort swia oraz wojewodów,
- uczestnictwo w lokalnych konferencjach wojewódzkich,
- dystrybucja poradników.